

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.557/2018/4.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
. Varga Edit bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve I. rendű
I.rendű felperes nevené II. rendű
(felperesek címe)

A felperesek képviselője:
Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe;
ügyintéző: dr. Bács Márton ügyvéd)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe;
ügyintéző. dr. Stefán Tamás ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
a felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
ékesfehérvári Törvényszék
1.Pf.225/2017/7.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
újvárosi Járásbíróság
7.P.20.576/2016/19.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 2.838.100 (kétmillió-nyolcszázharmincnyolcezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló hitelező a 2009. szeptember 15-én közjegyzői okiratba foglalt, önálló zálogjoggal biztosított, részben hitelkiváltási célú szerződés alapján kölcsönt nyújtott a felpereseknek, akik vállalták a kölcsön visszafizetését és járulékainak megfizetését. A szerződésről készült közjegyzői okiratot a hitelező képviselőjében **G.B.** írta alá, akit az együttes cégjegyzésre jogosult **Gy.Cs.** vezető tisztségviselő és **P.K.P.** hatalmazott meg azzal, hogy a hitelező nevében önállóan eljárjon hitel- kölcsönszerződések, valamint az ehhez kapcsolódó önálló zálogjog, jelzálogjog alapításáról szóló szerződések megkötése, módosítása és megszüntetése tárgyában, a közjegyzői okiratba foglalás során. A fizetési kötelezettség teljesítésének elmulasztása miatt a hitelező 2013. január 18-án közjegyzői okiratba foglaltan felmondta a kölcsön jogviszonyt, 2016. március 29-én pedig a közokiratok záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen. A hitelező ezt követően az Bank Nyrt.-re engedményezte követelését, melyet az Bank Nyrt. tovább engedményezett az alperesre.

A felperesek keresete, az alperes védekezése

- [2] A felperesek az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték. Továbbiak mellett arra hivatkoztak, hogy a végrehajtani kívánt követelés nem jött létre érvényesen, mert a kölcsönszerződés érvénytelen: a hitelező nevében eljárásra, illetve aláírásra jogosult, együttes aláírási joggal rendelkező személyek helyett a hitelező képviselőjében csupán egyetlen személy írta alá a szerződésről készült okiratot.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint egy személynek mint ügyleti képviselőnek adott meghatalmazás képviselői jogot biztosított a kölcsönszerződés megkötésére. Az ügyleti képviselőtől különbözik a szervezeti képviselő: szervezeti képviselő esetén érvényesül az az előírás, hogy az együttes aláírási jog együttes aláírási jogként ruházható át, az ügyleti képviselő esetén viszont nincsen ilyen korlátozás, egyébként is két személy részéről egy személynek adott ügyleti meghatalmazás utólagosan jóváhagyható. Ilyen esetben a szerződést aláíró személy jóhiszemű álképviselő. Utólagos jóváhagyásnak minősül az, hogy a hitelező folyósította a kölcsönt a felpereseknek, ezzel jóváhagyva az esetleges álképviselő eljárását.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, az ítéletet a felperesek fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság

helybenhagyta. A bíróságok azzal indokolták döntésüket, hogy a hitelező nevében pénzügyi szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségvállalásra, így kölcsönszerződés megkötésére két vezető állású személy együttesen volt jogosult, az együttes aláírási jogot a hitelező igazgatósága által jóváhagyott belső szabályzatban rögzített eljárási rend szerint együttes aláírási jogként lehetett csak átruházni. Az együttes képviseleti formából önálló képviseleti formát nem lehet teremteni azáltal, hogy egy személyt ruháznak fel a képviselet lehetőségével, azaz a régi Hpt. 47.§-ába ütközött a hitelező ügyleti képvisellete, azt azonban nem lehetett megállapítani, hogy a hitelező valamely tiltott cél, előny élérése érdekében sértette volna meg a képviselet szabályát. A felperesek megalapozottan hivatkoztak arra, hogy a hitelező részéről a szerződés aláírására nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően került sor, a szerződést a hitelező részéről aláíró személy álképviselőként járt el a szerződés megkötésekor, azonban az álképviselő eljárását a hitelező utólag jóváhagyta, amikor a kölcsön összegét szerződésszerűen - a felperesek által sem vitatottan - folyósította, a kölcsön folyósításával mint ráutaló magatartással a szerződésben foglaltakat betartva, az együttes aláírási jogosultsággal kapcsolatos hiányzó akaratot kiegészítette, azt jóváhagyta, saját akarataként utólagosan elismerte. A másodfokú bíróság utalt a BH 2016.83. számon közzétett eseti döntésre.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [5] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a keresetnek helyt adó határozat meghozatala iránt - a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelésük szerint ha valaki együttes aláírási joggal rendelkezik, személy szerint adhat más valakinek meghatalmazást arra, hogy az együttes aláírási jogát gyakorolja helyette, de nem adhat meghatalmazást önálló cégjegyzésre. Az együttes aláírási joggal rendelkező személynek nincsen lehetősége önálló aláírási jogot átadni olyan ügykörben, melyben az önálló aláírást jogszabály zárja ki. Együttes aláírás csak együttes aláírási jogként ruházható át. A másodfokú bíróság a jogvitát kifejezetten csak az álképviselet körében bírálta el, az álképviselet szabályai azonban csupán arra nyújtanak megoldást, ha egy szerződéssel kapcsolatosan bizonytalan, hogy a szerződéses nyilatkozatot tevő személy nyilatkozata köti-e azt akinek nevében a nyilatkozatot tették, vagy sem. Az álképviselet körében a képviselt személy legfeljebb arra tud nyilatkozni, hogy az alapított kötelmet magára nézve elfogadja és kötelezőnek tartja, így legitimálja az álképviselő eljárását, azonban a képviselt személy nyilatkozatával nem hagyhat jóvá jogszabálysértést. A másodfokú bíróság is elismerte, hogy az adott esetben sérültek a régi Hpt. 47.§-ában foglalt kógens, garanciális előírások, e tekintetben a képviselt személy jóváhagyó nyilatkozatot nem tehet, az álképviselet szabályait alkalmazni nem lehet, így a szerződés nem jöhetett létre, hiszen az aláíró egy

jogellenesen adott és jogszabálysértő meghatalmazás alapján jogszabályba, a régi Hpt. 47.§-ába ütköző, a jogi előírásoknak nem megfelelő módon írta alá a szerződést, ezt egy egyszerű nyilatkozattal a hitelező nem orvosolhatta.

- [6] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költségének megfizetésére irányult. Hangsúlyozta: a hitelező 2017. március 20-án kelt nyilatkozatával **G.B.** eljárását utólagosan jóváhagyta, ebből következően a végrehajtás alapjául szolgáló szerződést a szerződéskötés pillanatától érvényesnek és hatályosnak kell tekinteni. Ezzel az alképviselet orvoslást nyert.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [7] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [8] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [9] Az adott esetben a jogerős érdemi döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelem érvelése kapcsán mutat rá a következőkre:
- [10] Az elsőfokú bíróság által is helyesen idézett régi Hpt. 47.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében cégjegyzésre (ide értve a bankszámla feletti rendelkezést is) és a hitelintézet nevében a pénzügyi szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos kötelezettségvállalásra részvénytársasági vagy szövetkezeti formában működő hitelintézet esetében két igazgatósági tag, illetve két ügyvezető együttesen jogosult. Az iratok között fellelhető a 2008. december 18-án közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazás, amely szerint **Gy.Cs.** vezető tisztségviselő és **P.K.P.** a hitelező képviseleti joggal rendelkező képviselője ügyleti képviseletre adott meghatalmazást **G.B. -nak.**
- A szervezeti (törvényes) és az ügyleti képviselet nem azonos fogalmak, egymást nem zárják ki, egymás mellett alkalmazhatók. A régi Hpt. 47.§ (1) bekezdése pénzügyi kötelezettségvállalás esetére írta elő a két személy együttes aláírását, amelynek megfelelően: ha a részvénytársasági vagy szövetkezeti formában működő hitelintézet kötelezettségvállalása pénzügyi szolgáltatási tevékenységgel volt kapcsolatos, mind a szervezeti, mind az ügyleti képviselet esetében érvényesülnie kellett a régi Hpt. 47.§ (1) bekezdése előírásának, a rendelkezés a képviselet mindkét formájára egyaránt vonatkozott.

[11] A régi Hpt. 47.§ (1) bekezdésében említett kötelezettségvállalás a perbeli esetben 2009. szeptember 15-én a kölcsönszerződés megkötésével történt meg, ezért a kölcsönszerződést a hitelező részéről két együttes aláírási joggal rendelkező képviselőnek kellett volna aláírnia.

A régi Hpt. 47.§ (2) bekezdése lehetőséget adott az együttes aláírási jog átruházására, azonban az együttes aláírási jog átruházásának esetére is irányadó maradt a régi Hpt. 47.§ (1) bekezdésének előírása. Így akár maguk a szervezeti (törvényes) képviselői joggal rendelkezők vállaltak pénzügyi szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos kötelezettséget, akár a régi Hpt. 47.§ (2) bekezdése szerint a szervezeti (törvényes) képviselőktől származtatott jog alapján az ügyleti képviselők, a régi Hpt. 47.§ (1) bekezdése szerinti együttes aláírási jog a (2) bekezdés értelmében együttes aláírási jogként volt átruházható.

Mindezek szerint a kölcsönszerződésről készült okirat 2009. szeptember 15-ei aláírásakor a hitelező akaratnyilatkozata nem felelt meg a régi Hpt. eltérést nem engedő (kógens) 47.§ (1) bekezdésében foglaltaknak, azaz sérültek a régi Hpt. 47.§-ában foglalt alaki követelmények, a szerződés aláírására nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően került sor (ahogyan ezt a perben korábban eljáró bíróságok is helytállóan megállapították).

[12] A [11] pontban kifejtettekkel szemben a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor a hitelező részéről aláíró meghatalmazott a régi Ptk. 221.§ (1) bekezdése szerinti álképviselőként járt el, azonban helytállóan mutattak rá a perben eljáró bíróságok, hogy az álképviselő eljárását a képviselt utólag is jóváhagyhatja és ilyen esetben a szerződés érvényesen létrejön. A másodfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában helyesen hivatkozott a Kúria Pfv.VI.20.968/2015. számú (BH2016. 83. számon közzétett) határozatára, mely szerint a szerződés jóváhagyása az alperes részéről - ráutaló magatartással - már akkor megvalósult, amikor a kölcsön összegét a szerződésben foglaltaknak megfelelően folyósította a felpereseknek, azaz a maga részéről a szerződést teljesítette.

A perbeli esetben a hitelező amellyel, hogy teljesítette a szerződésben vállalt kötelezettségét és folyósította a kölcsönt a felpereseknek, 2017. március 20-án írásbeli nyilatkozatával kifejezetten meg is erősítette a kölcsönszerződés jóváhagyását (a hitelező erre vonatkozó nyilatkozatát az alperes Pf.5. sorszám alatt csatolta az iratokhoz).

[13] Az álképviselő nyilatkozatának jogi sorsa kétféle lehet annak függvényében, hogy a képviselt jóváhagyja-e az álképviselő nyilatkozatát. Ha az a személy, akinek a nevében az álképviselő a nyilatkozatot tette nem hagyja jóvá az álképviselő nyilatkozatát, a nyilatkozatot létre nem jöttek kell tekinteni; ha viszont jóváhagyja, az álképviselő által tett nyilatkozatot úgy kell

tekinteni, mintha képviselő tette volna és ennek megfelelően kiváltja a célzott joghatásokat. A felülvizsgálati érvekkel ellentétben az utólagos jóváhagyás a jognyilatkozat megtételének időpontjára visszaható hatású, tehát az álképviselő cselekményét úgy kell tekinteni, mintha már a nyilatkozat tételkor is szabályszerű meghatalmazással rendelkezett volna. A jóváhagyás történhet a képviselt részéről kifejezett nyilatkozattal (a perbeli esetben 2017. március 20-án kelt nyilatkozattal), de akár ráutaló magatartással is. Ráutaló magatartás lehet, ha az álképviselő által kötött szerződést a képviselt magára nézve kötelezőnek ismeri el és teljesíti az abból eredő kötelezettségeit. A felek jogvitájának, illetve a felülvizsgálati kérelemnek az elbírálása során nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a felperesek szerződéses akaratát nem befolyásolta, hogy a hitelező képviselőjében álképviselő járt el a szerződés megkötésekor, hiszen a hitelező által nyújtott szolgáltatást elfogadták. A szerződéses akarat kifejezésére alkalmas lehet a szolgáltatás teljesítésének elfogadása is.

- [14] Mivel a hitelező teljesített, teljesítését a felperesek elfogadták, emellett a hitelező utólag, a 2017. március 20-án tett kifejezett írásbeli nyilatkozatával az álképviselő eljárásának jóváhagyását meg is erősítette, a jogerős érdemi döntés nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján - részben indokolásbeli kiegészítéssel - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [15] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperesek viselik a saját felülvizsgálati költségüket és kötelesek az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1), (5) és (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.
- [16] A felpereseket megillető részleges - az illetékre kiterjedő - személyes költségmentesség folytán az I. rendű felperes által le nem rótt 1.419.100 forint és a II. rendű felperes által le nem rótt 1.419.000 forint (összesen 2.838.100 forint) felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a 14.§-ban foglaltak szerint az állam viseli.
- [17] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2018. december 5.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró,
dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány

hitelélül:

BB

bírószági

ügyintéző